

עפ"א 56182/02/19 - חוסין אבו יונס נגד ועדה מקומית לתכנון לב הגליל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 56182-02-19 אבו יונס נ' ועדה מקומית לתכנון לב הגליל
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט נאסר ג'השאן

המערער חוסין אבו יונס

נגד

המשיבה ועדה מקומית לתכנון לב הגליל

פסק דין

1. לפני ערעור על חומרת העונש שהוטל על המערער בתיק תו"ב 8775-05-16 בבית משפט השלום בקריות (כב' השופט שלמה מיכאל ארדמן) מיום 29.01.2019 (להלן: "גזר הדין").

רקע ועובדות כתב האישום:

2. המערער הורשע על יסוד הודאתו בעבירה של אי קיום צו שיפוטי לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק"), ובעבירה של שימוש במקרקעין ללא היתר, לפי סעיף 204(א) לחוק.

3. על-פי עובדות כתב האישום בהן הודה המערער, ביום 25.01.2005 הורשע המערער בבית המשפט השלום בעכו בביצוע עבודות בניה ושימוש בסטייה מהיתר, לפי סעיף 204(ב) לחוק התכנון והבניה, בכך שבנה בניין כ-3 מ' מזרחית למקום הקבוע בהיתר, תוך חריגה מקו הבניין הקבוע בהיתר וכן בנה תקרה יצוקה מבטון בשטח של כ-12 מ"ר במקום פרגולה (להלן: "תוספות הבניה"). בעקבות כך ניתן בגזר הדין שניתן כנגדו צו הריסה לתוספת הנ"ל. בגזר הדין עוכב ביצוע הצו למשך שנתיים מיום מתן גזר הדין. עוד נטען בכתב האישום, כי לפחות מאז יום 26.01.2007 לא השיג המערער היתר בניה כדין ולא הרס את התוספות והן עדיין עומדות על תילן. נטען עוד, כי לפחות מאז יום 14.10.2015 השתמש המערער וממשיך להשתמש למגורים, בתוספת הנ"ל הנמצאות ללא היתר כדין.

4. ביום 20.11.2018 גזר בית משפט קמא את דינו של המערער בהעדר התייצבות וללא שמיעת טיעונים

לעונש מטעמו, וזאת בשל הנסיבות שתוארו בגזר הדין. המערער נידון ל-4 חודשי מאסר בפועל אשר ירוצו בעבודות שירות, קנס כספי בסך 50,000 ₪, מאסר מותנה של 4 חודשים לתקופה של שנתיים והוצאות משפט לטובת המאשימה בסך 7,500 ₪.

5. המערער הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי במסגרת עפ"א 5174-12-18 **אבו יונס נ' ועדה מקומית לתכנון ובניה לב הגליל**, בגדרו השיג על גזירת דינו בהעדרו וללא שניתנה לו הזדמנות להשמיע את טיעוניו. נוכח הסכמת הצדדים, קבעתי בפסק דיני מיום 19.12.2018 כי יש להורות על ביטול גזר דינו של בית משפט קמא, בכפוף להפקדת סך של 7,000 ₪ בקופת בית המשפט. עוד קבעתי, כי על בית משפט קמא לקבוע דיון להשלמת טיעוני הצדדים לעונש, כאשר ככל והמערער לא יתייצב יחולט הסך של 7,000 ₪.

6. בגזר דינו של שניתן ביום 29.01.2019, לאחר שהצדדים טענו לעניין העונש, קבע בית משפט קמא, כי השיקולים שנטענו עמדו בפניו במועד מתן גזר הדין המקורי, למעט העובדה שהמערער חולה במחלה ממארת. על כן מצא בית משפט קמא להתחשב בעובדה זו שלא נלקחה בחשבון במועד מתן גזר הדין המקורי, ולפיכך נקבע כי גזר הדין המקורי שניתן ביום 20.11.2018 יעמוד על כנו אך ישונה בשני מרכיבים בלבד: מרכיב הקנס והוצאות המשפט שנפסקו כנגד המערער; בהתאם דן בית משפט קמא את המערער לעונשים כדלקמן:

א. 4 חודשי מאסר אשר ירוצו בעבודות שירות.

ב. קנס כספי בסך 45,000 ₪ או 90 ימי מאסר (במקום קנס בסך 50,000 ₪ בגזר הדין המקורי).

ג. מאסר על תנאי של 4 חודשים למשך שנתיים, כאשר התנאי הוא, כי המערער לא יבצע בתקופת התנאי אחת העבירות המנויות בפרק י' לחוק התכנון והבניה.

הודעת הערעור:

7. לדידי המערער, טעה בית משפט קמא בקביעת העונש, שכן לא ניתן ביטוי הולם למכלול נסיבות העניין, ובין היתר מצבו הרפואי והכלכלי של המערער וגילו. על כן עתר המערער להורות על הפחתת

סכום הקנס וביטול עונש המאסר שהושתו על המערער.

8. לטענת המערער, בית משפט קמא התעלם מההסכמה הדיונית שהושגה בין הצדדים ביום 22.02.2018, לפיה במידה ועתירת המערער למשפט חוזר שהוגשה לבית המשפט העליון, תתקבל, אזי כתב האישום המקורי יתבטל ופועל יוצא מכך כתב האישום בתיק דנן יבוטל. נטען, כי הטלת מאסר בפועל במסגרת תיק דנן תאיין את החלטת בית המשפט העליון ככל ובקשתו של המערער תתקבל.

9. נטען עוד, כי הקנס שהושת חרוג לחומרה באופן קיצוני דבר אשר מחייב את התערבות ערכאת הערעור והפחתת העונש באופן משמעותי. עוד נטען כי בית משפט קמא לא התחשב בקביעת המתחם בנסיבותיו האישיות של המערער, ועל כן נקבע מתחם ענישה לא מידתי ואינו עולה בקנה אחד עם מטרת המחוקק.

10. לטענת המערער, היה מקום להתחשב בקביעת עונשו של המערער בגילו (המערער בן 74) ובמצבו הרפואי. כן נטען, כי המערער הוא אדם נומטיבי ללא עבר פלילי, הכנסתו היחידה היא קצבת זקנה בסך 3,174 ₪. נטען כי היה מקום להתחשב בעובדה שהמערער הודה בהזדמנות הראשונה וחסך זמן שיפוטי, וכן במאמציו להכשיר את הבנייה הלא חוקית. עוד טען המערער בהקשר זה כי בית משפט קמא לא התחשב בעובדה כי מדובר בבית מגורים המאכלס משפחה בת 4 נפשות כאשר אין למערער בית אחר.

11. יצוין כי בהחלטתי מיום 27.2.2019 עוכב ביצוע גזר הדין עד למתן פסק דין בערעור.

תמצית טיעוני הצדדים בדיון:

12. במסגרת הדיון שהתקיים היום, חזר ב"כ המערער על נימוקי הודעת הערעור תוך שהוא מפנה למצבו הרפואי של המערער ולנסיבותיו המיוחדות. עוד הוסיף וטען, כי הוגשה בקשה להיתר בנייה- להכשרת התוספות, כאשר הסיכויים להכשרת הבנייה "טובים" וכי תוך מספר חודשים ינתן היתר בנייה בידי המערער. יצוין, כי ב"כ המשיבה הודה, ברוב הגנותו, כי מבדיקה שערך נמצא, כי אכן הוגשה בקשה להכשרת הבנייה הבלתי חוקית וכי אין כל מניעה תכנונית להנפקת היתר בנייה.

13. ב"כ המשיבה מנגד עתר להורות על דחיית הערעור. נטען כי העונש שהוטל על המערער הולם את

חומרת העבירות, כאשר בענייננו לא נפלה שגגה בגזר דינו של בית משפט קמא המצדיקה התערבות ערכאת הערעור. כאמור, ב"כ המשיבה אישר, כי אכן הוגשה בקשה להיתר וכי לא יודעה לו על מניעה תכנונית להוצאה ההיתר, יחד עם זאת טען כי אין בהגשת הבקשה בדיעבד כדי להביא להקלה משמעותית בעונש.

דין והכרעה:

14. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים ועיינתי בפסק דינו של בית משפט קמא, שוכנעתי כי בנסיבות העניין יש מקום להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא. מצאתי כי בנסיבות העניין, יש מקום להורות על הפחתת עונש הקנס שהוטל על המערער ויש מקום להורות על ביטול רכיב המאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות ולהסתפק בענישה הצופה פני העתיד.

15. המערער הורשע, כאמור על יסוד הודאתו, בביצוע עבירה שעניינה אי קיום צו שיפוטי אשר הורה למערער להרוס עד ליום 26.01.2007 בניית בניין כ-3' מזרחית למקום הקבוע בהיתר, תוך חריגה מקו הבניין הקבוע בהיתר וכן בבניית תקרה יצוקה מבטון בשטח של כ-12 מ"ר במקום פרגולה. המערער בחר במשך שנים, מסיבותיו הוא, שלא לקיים אחר צו הריסה שיפוטי, ולהמשיך להשתמש במבנה, וזאת ללא כל הסבר מניח את הדעת. אין להקל ראש בהתנהלות חמורה זו אשר פוגעת לא רק במערך התכנוני במדינת ישראל, כי אם גם בשלטון החוק, ובית המשפט מצווה לנהוג בגישה מחמירה במקרים כגון דא (ראו: רע"פ 5587/17 עיסא נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה מבוא העמקים (30.11.2017)).

16. כאמור לעיל, עסקינן במערער אשר השתמש במשך תקופה ניכרת, במבנה שחלקו לא חוקי, תוך שהוא מפר במשך שנים את הצו השיפוטי שהורה לו להרוס את המבנה הנ"ל. עיון בגזר הדין מלמד, כי בית משפט קמא שקל את נסיבות ביצוע העבירה ונתן את הדעת בגזר הדין לחומרת העבירה של אי קיום צו שיפוטי. בית משפט קמא ציין את הנתונים הנדרשים לצורך קביעת מתחם העונש ההולם בגין העבירה נשוא הדיון, לרבות מידת הפגיעה באינטרס הציבורי וכן את נסיבות ביצוע העבירה ובהסתמך על האמור קבע בית משפט קמא מתחם עונש הולם.

17. בית משפט קמא לא מצא מקום לשנות ממתחם העונש שקבע בגזר דינו הראשון שניתן בהיעדר התייצבות המערער וקבע, כי מתחם העונש ההולם נע בין "מאסר בעבודות שירות לתקופה של 4 חודשים, קנס במתחם שבין 50,000 ל - 60,000 ₪ ומאסר על תנאי לתקופה של 4 חודשים". אמנם, כאשר מדובר באותן עבירות וכאשר נסיבות ביצען זהות, מתחם העונש ההולם אמור להיות זהה כאשר התחשבות בנסיבותיו האישיות של נאשם נעשית בשלב השני של גזירת עונשו של הנאשם בתוך המתחם. אולם, דעתי שונה מדעתו של בית משפט קמא שלא התחשב בקביעת מתחם עונש הקנס ההולם במצבו הכלכלי של המערער כמצוות סעיף 40 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

18. סבורני כי מתחם העונש ההולם את העבירה לפי נסיבותיה שנקבע בגזר הדין מופרז לחומרה ברכיב המאסר. בעניין הקנס, היה מקום להתחשב במצבו הכלכלי של המערער בקביעת מתחם הענישה לעניין הקנס כמצוות סעיף 40 לחוק העונשין.

19. מצאתי, כי בהתחשב במדיניות הענישה הנהוגה בעבירה של אי קיום צו שיפוטי, כאשר מדובר בהרשעה ראשונה, בהיקף בניה לא רחב במיוחד (שהרי מבלי להקל ראש בעבירה שביצע המערער, אין מדובר בהפרת צו הריסת מבנה מגורים בקרקע חקלאית, כי אם בתוספות בניה החורגות מן ההיתר), ובהתחשב במשך תקופת אי קיום הצו, כאשר נלווה שימוש במקרקעין ללא היתר למגורים במהלך התקופה, וכן בהתחשב במצבו הכלכלי של המערער (לעניין קביעת מתחם הענישה לעניין הקנס), מתחם הענישה ההולם נע בין מאסר מותנה לבין 6 חודשי מאסר בפועל, וקנס אשר נע בין 10,000 ₪ ל-60,000 ₪. (ראו לעניין זה: רע"פ 8701/08 וונש נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה לודים (03.06.2009); רע"פ 961/09 עסאם נ' מדינת ישראל (22.02.2009); רע"פ 3229/11 אבו טיר נ' מדינת ישראל (10.05.2011); עפ"א (חי') 20643-12-17 הועדה המקומית לתכנון ובניה "שפלת הגליל" נ' מוראד (06.02.2018); עפ"א (חי') 41679-11-17 ועדה מקומית לתכנון ובניה גליל מרכזי עכו נ' מוכיד סח'יני (11.6.2018)).

20. ובהתחשב בהודאתו של המערער, החיסכון בזמן השיפוטי, היעדר עבר פלילי, גילו המבוגר - כבן 74, מצבו הרפואי המיוחד, הכנסתו המוגבלת (המערער מתקיים מקצבת זקנה שעל סך 3,174 ₪), וביתר נסיבותיו של המערער ובין היתר בעובדה שהוגשה בקשה להיתר לבניה נשוא כתב האישום, וכאשר ב"כ המשיבה אישר בפניי כי אין מניעה תכנונית להוצאת ההיתר נראה, כי ניתן להסתפק בנסיבות העניין בענישה הצופה פני עתיד וקנס הולם את חומרת העבירות.

21. בהתאם לאמור, הנני מורה על ביטול עונש המאסר שהוטל על המערער בגזר דינו של בית משפט קמא.

22. באשר לגובה הקנס, נפסק זה מכבר כי המטרה של הטלת קנס בעבירות תכנון ובניה הנה הרתעת העברייני באמצעות גרימת חיסרון כס וכן על מנת להפוך את העבירות לבלתי כדאיות מבחינה כלכלית (ע"פ 6665/05 מריסאת נ' מדינת ישראל (17.05.2006)). בענייננו, סבורני כי עונש הקנס שהושת על המערער חורג לחומרה ביחס לנסיבות תיק דנן במיוחד נסיבותיו של המערער, על כן, ובשים לב לשימוש שנעשה בבניין למטרת מגורים, ללא היתר מתאים, ובשים לב למשך תקופת ביצוע העבירה, הנני מורה על הפחתת גובה הקנס לסך של 20,000 ₪ או 40 ימי מאסר תחתיו. הקנס ישולם ב-30 תשלומים חודשיים רצופים ושווים החל מיום 15.05.2019 ובכל ה-15 לחודש שלאחריו.

23. לסיכום, לנוכח האמור לעיל, מצאתי כי יש להורות על ביטול עונש המאסר בפועל שהושת על המערער, וכן להורות על הפחתת גובה הקנס לסך של 20,000 ₪ או 40 ימי מאסר תחתיו, כאמור לעיל. יתר רכיבי גזר הדין יעמדו על כנם.

24. סוף דבר, הערעור מתקבל אפוא כמפורט לעיל.

ניתן היום, ו' ניסן תשע"ט, 11 אפריל 2019, בהעדר הצדדים.